
Svatmanirupanam

స్వాత్మనిరూపణమ్

Document Information

Text title : Svatanirupanam

File name : svAtmanirUpaNam.itx

Category : major_works, shankarAchArya, advaita

Location : doc_z_misc_major_works

Transliterated by : Geoffrey Leroy

Proofread by : Geoffrey Leroy, M N Ramanuja

Latest update : March 8, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 8, 2025

sanskritdocuments.org

స్వాత్మనిరూపణమ్

శ్రీగురుచరణద్వంద్వం వందేహం మథితదుఃసహద్వంద్వమ్ ।
భ్రాన్తిగ్రహోపశాన్తిం పాంసుమయం యస్య భసితమాతనుతే ॥ ౧॥

దేశికవరం దయాలుం వందేహం నిహతనిఖిలసందేహమ్ ।
యచ్చరణద్వయమద్వయమనుభవముపదిశతి తత్పదస్యార్థమ్ ॥ ౨॥

సంసారదావపావకసన్నప్తః సకలసాధనోపేతః ।
స్వాత్మనిరూపణనిపుణైర్వాక్యైః శిష్యః ప్రబోధ్యతే గురుణా ॥ ౩॥

అస్తి స్వయమిత్యస్మిన్నర్థే కస్యాస్తి సంశయః పుంసః ।
అత్రాపి సంశయశ్చేత్సంశయితా యః స ఏవ భవసి త్వమ్ ॥ ౪॥

నాహమితి వేత్తి యోఽసౌ సత్యం బ్రహ్మైవ వేత్తి నాస్తీతి ।
అహమస్మీతి విజానన్బ్రహ్మైవాసౌ స్వయం విజానాతి ॥ ౫॥

బ్రహ్మ త్వమేవ తస్మాన్నాహం బ్రహ్మైతి మోహమాత్రమిదమ్ ।
మోహేన భవతి భేదః క్లేశాః సర్వే భవంతి తన్మూలాః ॥ ౬॥

న క్లేశపఞ్చకమిదం భజతే కృతకోశపఞ్చకవివేకః ।
అత ఏవ పఞ్చ కోశాన్కుశలధీయః సంతతం విచిన్వంతి ॥ ౭॥

అన్నప్రాణమనోమయవిజ్ఞానానందపఞ్చకోశానామ్ ।
ఏకైకాన్తరభాజాం భజతి వివేకాత్ప్రకాశతామాత్మా ॥ ౮॥

వపురిదమన్నమయాఖ్యః కోశో నాత్మా జడో ఘటప్రాయః ।
ప్రాగుత్పత్తేః పశ్చాత్తదభావస్యాపి దృశ్యమానత్వాత్ ॥ ౯॥

కోశః ప్రాణమయోఽయం వాయువిశేషో వపుష్యవచ్ఛిన్నః ।
అస్య కథమాత్మతా స్యాత్క్షుత్ప్రష్ణాభ్యాముపేయుషః పీడామ్ ॥ ౧౦॥

కురుతే వపుష్యహంతాం గేహోదౌ యః కరోతి మమతాం చ ।
రాగద్వేషవిధేయో నాసావాత్మా మనోమయః కోశః ॥ ౧౧॥

సుప్తా స్వయం విలీనా బోధే వ్యాప్తా కలేవరం సకలమ్ ।

విజ్ఞానశబ్దవాచ్యా చిత్ప్రతిబింబో న బుద్ధిరప్యాత్మా ॥ ౧౨॥

సుప్తిగతైః సుఖలేశైరభిమనుతే యః సుఖీ భవామీతి ।

ఆనందకోశనామా సోఽహంకారః కథం భవేదాత్మా ॥ ౧౩॥

యః స్ఫురతి బిమ్బభూతః స భవేదానంద ఏవ సకలాత్మా ।

ప్రాగూర్ధ్వమపి చ సత్త్వాదవికారిత్యాదబాధ్యమానత్వాత్ ॥ ౧౪॥

అన్నమయాదేరస్మాదపరం యది నానుభూయతే కిञ్చిత్ ।

అనుభవితాన్నమయాదేరస్తీత్యస్మిన్న కశ్చిదపలాపః ॥ ౧౫॥

స్వయమేవానుభవత్వాద్యద్యవ్యేతస్య నానుభావ్యత్వమ్ ।

సకృదప్యభావశక్కా న భవేద్బోధస్వరూపసత్తాయాః ॥ ౧౬॥

అనుభవతి విశ్వమాత్మా విశ్వేనాసౌ న చానుభూయేత ।

న ఖలు ప్రకాశ్యతేఽసౌ విశ్వమశేషం ప్రకాశయన్భానుః ॥ ౧౭॥

తదిదం తాదృశమీదృశమేతావత్తావదితి చ యన్న భవేత్ ।

బ్రాహ్మ తదిత్యవధేయం నో చేద్విషయో భవేత్పరోక్షం చ ॥ ౧౮॥

ఇదమిదమితి ప్రతీతే వస్తుని సర్వత్ర బాధ్యమానేఽపి ।

అనిదమబాధ్యం తత్త్వం సత్త్వాదేతస్య న చ పరోక్షత్వమ్ ॥ ౧౯॥

నావేద్యమపి పరోక్షం భవతి బ్రహ్మ స్వయమ్ప్రకాశత్వాత్ ।

సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మేత్యేతస్య లక్షణం ప్రథతే ॥ ౨౦॥

సతి కోశశక్తుపాధౌ సమ్భవతస్తస్య జీవతేశ్వరతే ।

నో చేత్తయోరభావాద్విగతవిశేషం విభాతి నిజరూపమ్ ॥ ౨౧॥

సతి సకలదృశ్యబాధే న కిమప్యస్మితి లోకసిద్ధం చేత్ ।

యన్న కిమపితి సిద్ధం బ్రహ్మ తదేవేతి వేదతః సిద్ధమ్ ॥ ౨౨॥

ఏవం మతిరహితానాం తత్త్వమసీత్యాదివాక్యచింతనయా ।

ప్రతిభాత్యేష పరోక్షవదాత్మా ప్రత్యక్షప్రకాశమానోఽపి ॥ ౨౩॥

తస్మాత్పదార్థశోధనపూర్వం వాక్యస్య చింతయన్నర్థమ్ ।

దేశికదయాప్రభావాదపరోక్షయతి క్షణేన చాత్మానమ్ ॥ ౨౪॥

దేహేంద్రియాదిధర్మానాత్మన్యారోపయన్నభేదేన ।

కర్తృత్వాద్యభిమాసి బోధః స్వాత్మమృదస్య వాచ్యోఽర్థః ॥ ౨౫॥

దేహస్య చేన్ద్రియాణాం సాక్షీ తేభ్యో విలక్షణత్వేన ।
 ప్రతిభాతి యోఽవబోధః ప్రోక్తోఽసౌ త్వమృదస్య లక్ష్యోఽర్థః ॥ ౨౬ ॥
 వేదావసానవాచా సంవేద్యం సకలజగదుపాదానమ్ ।
 సర్వజ్ఞతాద్యుపేతం చైతన్యం తత్పదస్య వాచ్యోఽర్థః ॥ ౨౭ ॥
 వివిధోపాధివిముక్తం విశ్వాతీతం విశుద్ధమద్వైతమ్ ।
 అక్షరమనుభవవేద్యం చైతన్యం తత్పదస్య లక్ష్యోఽర్థః ॥ ౨౮ ॥
 సామానాధికరణ్యం తదను విశేషణవిశేష్యతా చేతి ।
 అథ లక్ష్యలక్షకత్వం భవతి పదార్థాత్మనాం చ సమ్మన్యః ॥ ౨౯ ॥
 ఏకత్ర వృత్తిరథే శబ్దానాం భిన్నవృత్తిహేతూనామ్ ।
 సామానాధికరణ్యం భవతీత్యేవం వదన్తి లాక్షణికాః ॥ ౩౦ ॥
 ప్రత్యక్షస్వపరోక్షత్వే పరిపూర్ణత్వం చ సద్వితీయత్వమ్ ।
 ఇతరేతరం విరుద్ధం తత ఇహ భవితవ్యమేవ లక్షణయా ॥ ౩౧ ॥
 మానాంతరోపరోధాన్ముఖ్యార్థస్యాపరిగ్రహ జాతే ।
 ముఖ్యావినాకృతేఽర్థే యా వృత్తిః సైవ లక్షణా ప్రోక్తా ॥ ౩౨ ॥
 నిఖిలమపి వాచ్యమర్థం త్యక్త్వా వృత్తిస్తదన్వితేఽన్యార్థే ।
 జహతీతి లక్షణా స్యాద్గర్హయాం ఘోషవదిహ న గ్రాహ్యే ॥ ౩౩ ॥
 వాచ్యార్థమత్యజన్త్యా యస్యా వృత్తేః ప్రవృత్తిరన్యార్థే ।
 ఇయమజహతీతి కథితా శోణో ధావతివదత్ర న గ్రాహ్యే ॥ ౩౪ ॥
 జహదజహతీతి సా స్యాద్యా వాచ్యార్థైకదేశమపహాయ ।
 బోధయతి చైకదేశం సోఽయం ద్విజ ఇతివదాశ్రయేదేనామ్ ॥ ౩౫ ॥
 సోఽయం ద్విజ ఇతి వాక్యం త్యక్త్వా ప్రత్యక్షపరోక్షదేశాద్యమ్ ।
 ద్విజమాత్రలక్షకత్వాత్కథయత్యైక్యం పదార్థయోరుభయోః ॥ ౩౬ ॥
 తద్వత్తత్త్వమసీతి త్యక్త్వా ప్రత్యక్షపరోక్షతాదీని ।
 విద్యన్తు లక్షయిత్వా బోధయతి స్పష్టమసిపదేనైక్యమ్ ॥ ౩౭ ॥
 ఇత్థం బోధితమర్థం మహతా వాక్యేన దర్శితైక్యేన ।
 అహమిత్యపరోక్షయతాం వేదో వేదయతి వీతశోకత్వమ్ ॥ ౩౮ ॥
 ప్రాయః ప్రవర్తకత్వం విధివచసాం లోకవేదయోర్పష్టమ్ ।

సిద్ధం బోధయతోఽర్థం కథమివ తద్భవతి తత్త్వమస్యాదేః ॥ ౩౯॥

విధిరేవ న ప్రవృత్తిన్ జనయత్యభిలషితవస్తుబోధోఽపి ।

రాజా యాతి సుతోఽభూదితి బోధేన ప్రవర్తతే లోకః ॥ ౪౦॥

ఐశ్వర్యైః శ్రుతివాక్యైరాత్మా శశ్వత్ప్రకాశ్యమానోఽపి ।

దేశికదయావిహీనైరపరోక్షయితుం న శక్యతే పురుషైః ॥ ౪౧॥

విరహితకామ్యనిషిద్ధో విహితానుష్ఠాననిర్మలస్వాంతః ।

భజతి నిజమేవ బోధం గురుణా కిమితి త్వయా న మన్తవ్యమ్ ॥ ౪౨॥

కర్మభిరేవ న బోధః ప్రభవతి గురుణా వినా దయానిధినా ।

ఆచార్యవాన్తి పురుషో వేదేత్యర్థస్య వేదసిద్ధత్వాత్ ॥ ౪౩॥

వేదోఽనాదితయా వా యద్వా పరమేశ్వరప్రణీతతయా ।

భవతి పరమం ప్రమాణం బాధో నాస్తి స్వతశ్చ పరతో వా ॥ ౪౪॥

నాపేక్షతే యదన్యద్యదపేక్షన్తేఽఖిలాని మానాని ।

వాక్యం తన్నిగమానాం మానం బ్రహ్మద్యతీన్ద్రియావగతౌ ॥ ౪౫॥

మానం ప్రబోధయన్తం బోధం మానేన యే బుభుత్సున్తే ।

ఏభోభిరేవ దహనం దగ్ధం వాఞ్శున్తి తే మహాత్మానః ॥ ౪౬॥

వేదోఽనాదిరముష్య వ్యజ్ఞాక ఈశః స్వయమృకాశాత్మా ।

తదభివ్యక్తిముదీక్ష్య ప్రోక్తోఽసౌ సూరిభిః ప్రమాణమితి ॥ ౪౭॥

రూపాణామవలోకే చక్షురివాన్యన్న కారణం దృష్టమ్ ।

తద్వదదృష్టావగతౌ వేదవదన్యో న వేదకో హేతుః ॥ ౪౮॥

నిగమేషు నిశ్చిత్తార్థం తన్త్రే కశ్చిద్యది ప్రకాశయతి ।

తదిదమనువాదమాత్రం ప్రామాణ్యం తస్య సిద్ధ్యతి న కిచ్ఛేత్ ॥ ౪౯॥

అంశద్వయవతి నిగమే సాధయతి ద్వైతమేవ కోఽప్యంశః ।

అద్వైతమేవ వస్తు ప్రతిపాదయతి ప్రసిద్ధమపరోఽంశః ॥ ౫౦॥

అద్వైతమేవ సత్యం తస్మిన్ద్వైతం న సత్యమధ్యస్తమ్ ।

రజతమివ శుక్తికాయాం మృగతృష్ణాయామివోదకస్ఫురణమ్ ॥ ౫౧॥

ఆరోపితం యది స్యాదద్వైతం వస్త్రవస్తుని ద్వైతే ।

తదయుక్తమేవ యస్మాత్సత్యేఽధ్యాసో భవత్యసత్యానామ్ ॥ ౫౨॥

యద్యారోపణముభయోస్తద్యతిరిక్తస్య కస్యవిదభావాత్ ।
 ఆరోపణం న శూన్యే తస్మాదద్వైతసత్యతా గ్రాహ్యే ॥ ౫౩॥
 ప్రత్యక్షాద్యనవగతం శ్రుత్యా ప్రతిపాదనీయమద్వైతమ్ ।
 ద్వైతం న ప్రతిపాద్యం తస్య స్వత ఏవ లోకసిద్ధత్వాత్ ॥ ౫౪॥
 అద్వైతం సుఖరూపం దుఃసహదుఃఖం సదా భవేద్వైతమ్ ।
 యత్ర ప్రయోజనం స్యాత్ప్రతిపాదయతి శ్రుతిస్తదేవాసౌ ॥ ౫౫॥
 నిగమగిరా ప్రతిపాద్యం వస్తు యదానన్దరూపమద్వైతమ్ ।
 స్వాభావికం స్వరూపం జీవత్వం తస్య కేచన బ్రువతే ॥ ౫౬॥
 స్వాభావికం యది స్యాజ్జీవత్వం తస్య విశదవిజ్ఞప్తేః ।
 సకృదపి న తద్వినాశం గచ్ఛేదుష్ణప్రకాశవద్వహ్నేః ॥ ౫౭॥
 యద్వదయో రసవిధం కాఞ్చనతాం యాతి తద్వదేవాసౌ ।
 జీవః సాధనశక్త్యా పరతాం యాతీతి కేచిదిచ్ఛన్తి ॥ ౫౮॥
 తదిదం భవతి న యుక్తం గతవతి తస్మింశ్చిరేణ రసవీర్యే ।
 ప్రతిపద్యతే ప్రణాశం హైమో వర్ణోఽప్యయఃసమారూఢః ॥ ౫౯॥
 జీవత్వమపి తథేదం బహువిధసుఖదుఃఖలక్షణోపేతమ్ ।
 గతమివ సాధనశక్త్యా ప్రతిభాత్యేవ ప్రయాతి న వినాశమ్ ॥ ౬౦॥
 తస్మాత్స్వతో యది స్యాజ్జీవః సతతం స ఏవ జీవః స్యాత్ ।
 ఏవం యది పరమాత్మా పరమాత్మైవాయమితి భవేద్మ్యక్తమ్ ॥ ౬౧॥
 యది వా పరేణ సామ్యం జీవశ్చేద్భజతి సాధనబలేన ।
 కాలేన తదపి కియతా నశ్యత్యేవేతి నిశ్చితం సకలైః ॥ ౬౨॥
 తస్మాత్పరం స్వకీయం దేహం మోహాత్మకం చ సంసారమ్ ।
 స్వజ్ఞానేన గ్రసిత్వా పూర్ణః స్వయమేవ శిష్యతే నాన్యత్ ॥ ౬౩॥
 సత్యం జ్ఞానమనన్తం ప్రకృతం పరమాత్మరూపమద్వైతమ్ ।
 అవబోధయన్తి నిఖిలాః శ్రుతయః స్మృతిభిః సమం సమస్తాభిః ॥ ౬౪॥
 అద్వైతబోధకానాం నిఖిలానాం నిగమవాక్యజాలానామ్ ।
 వాక్యాన్తరాణి సకలాన్యభిధీయన్తేఽస్య శేషభూతాని ॥ ౬౫॥
 యస్మిన్మహిరవదుదితే తిమిరవదపయాన్తి కర్తృతాదీని ।

జ్ఞానం విరహితభేదం కథమివ తద్భవతి తత్త్వమస్యాదేః ॥ ౬౬ ॥

కర్మప్రకరణనిష్ఠం జ్ఞానం కర్మాజ్ఞమిష్యతే ప్రాజ్ఞైః ।

భిన్నప్రకరణభాజః కర్మాజ్ఞత్వం కథం భవేజ్జప్తే ॥ ౬౭ ॥

అధికారివిషయభేదౌ కర్మజ్ఞానాత్మకావుభౌ కాణౌ ।

ఏవం సతి కథమనయోరజ్ఞాజ్ఞీత్వం పరస్పరం ఘటతే ॥ ౬౮ ॥

జ్ఞానం కర్మణి న స్యాజ్ఞానే కర్మేదమపి తథా న స్యాత్ ।

తత్కథమనయోరుభయోస్తపనతమోవత్సముచ్చయో ఘటతే ॥ ౬౯ ॥

తస్మాన్మోహనివృత్తౌ జ్ఞానం న సహాయమన్యదర్థయతే ।

యద్వద్ధనతరతిమిరప్రకరపరిధ్వంసనే సహస్రాంశుః ॥ ౭౦ ॥

జ్ఞానం తదేవమమలం సాక్షీ విశ్వస్య భవతి పరమాత్మా ।

సమృద్ధ్యతే న ధర్మైః సాక్షీ తైరేవ సచ్చిదానందః ॥ ౭౧ ॥

రజ్జ్వాదేరురగాద్యైః సమృద్ధనవదస్య దృశ్యసమృద్ధః ।

సతతమసంక్షోభయమితి శ్రుతిరప్యముమర్థమేవ సాధయతి ॥ ౭౨ ॥

కర్తు చ కర్మ చ యస్య స్ఫురతి బ్రహ్మైవ తన్న జానాతి ।

యస్య న కర్తు న కర్మ స్ఫుటతరమయమేవ వేదితుం క్రమతే ॥ ౭౩ ॥

కర్తుత్వాదికమేతన్మాయాశక్త్యా ప్రపద్యతే నిఖిలమ్ ।

ఇతి కేచిదాహురేషా భ్రాన్తిర్భ్రహ్మతిరేకతో నాన్యత్ ॥ ౭౪ ॥

తస్మిన్బ్రహ్మణి విదితే విశ్వమశేషం భవేదిదం విదితమ్ ।

కారణమృది విదితాయాం ఘటకరకాద్యా యథావగమ్యన్తే ॥ ౭౫ ॥

తదిదం కారణమేకం విగతవిశేషం విశుద్ధచిద్రూపమ్ ।

తస్మాత్సదేకరూపాన్మాయోపహితాదభూదిదం విశ్వమ్ ॥ ౭౬ ॥

కారణమసదితి కేచిత్కథయన్త్యసతో భవేన్న కారణతా ।

అఙ్కరజననీ శక్తిః సతి ఖలు బీజే సమీక్ష్యతే సకలైః ॥ ౭౭ ॥

కారణమసదితి కథయన్వన్ధ్యాపుత్రేణ నిర్వహేత్కార్యమ్ ।

కిం చ మృగతృష్టికామ్భుః పీత్వోదన్యాం మహీయసీం శమయేత్ ॥ ౭౮ ॥

యస్మాన్న సోఽయమసతో వాదః సమృద్ధతి శాస్త్రయుక్తిభ్యామ్ ।

తస్మాత్సదేవ తత్త్వం సర్వేషాం భవతి కారణం జగతామ్ ॥ ౭౯ ॥

జగదాకారతయాపి ప్రథతే గురుశిష్యవిగ్రహతయాపి ।
 బ్రహ్మకారతయాపి ప్రతిభాతీదం పరాత్పరం తత్త్వమ్ ॥ ౮౦॥
 సత్యం జగదితి భానం సంసృతయే స్యాదపకృచ్చితానామ్ ।
 తస్మాదసత్యమేతన్నిఖిలం ప్రతిపాదయన్తి నిగమాంతాః ॥ ౮౧॥
 పరిపకృమానసానాం పురుషవరాణాం పురాతనైః సుకృతైః ।
 బ్రహ్మైవేదం సర్వం జగదితి భూయః ప్రబోధయత్కేషః ॥ ౮౨॥
 అనవగతకాఞ్చనానాం భూషణధీరేవ భూషణే హైమే ।
 ఏవమవివేకభాజాం జగతి జనానాం న తాత్త్వికీ ధిషణా ॥ ౮౩॥
 అహమాలమృనసిద్ధం కస్య పరోక్షం భవేదిదం బ్రహ్మ ।
 తదపి విచారవిహీనైరపరోక్షయితృం న శక్యతే ముగ్ధైః ॥ ౮౪॥
 అహమిదమితి చ మతిభ్యాం సతతం వ్యవహరతి సర్వలోకోఽపి ।
 ప్రథమా ప్రతీచి చరమా నివసతి వపురిన్ద్రియాదిబాహ్యార్థే ॥ ౮౫॥
 వపురిన్ద్రియాదివిషయే యాహమ్బుద్ధిర్మహత్వసౌ భ్రాన్తిః ।
 తద్బుద్ధిరతస్మిన్నిత్యధ్యాసత్వేన శాస్యమానత్వాత్ ॥ ౮౬॥
 తస్మాదశేషసాక్షీ పరమాత్మైవాహమర్థ ఇత్యుచితమ్ ।
 అజడవదేవ జడోఽయం సత్యమృద్ధాదభవత్యహఙ్కారః ॥ ౮౭॥
 తస్మాత్సర్వశరీరేష్వహమహమిత్యేవ భాసతే స్పష్టః ।
 యః ప్రత్యయో విశుద్ధస్తస్య బ్రహ్మైవ భవతి ముఖ్యోఽర్థః ॥ ౮౮॥
 గోశబ్ధార్థో గోత్వం తదపి వ్యక్తిః ప్రతీయతేఽర్థతయా ।
 అహమర్థః పరమాత్మా తద్వద్భాన్త్యా భవత్యహఙ్కారః ॥ ౮౯॥
 దగ్ధృత్వాదికమయసః పావకసంక్లేన భాసతే యద్వత్ ।
 తద్వచ్చేతనసంక్లేదహమి ప్రతిభాన్తి కర్తృతాదీని ॥ ౯౦॥
 దేహేన్ద్రియాదిదృశ్యవ్యతిరిక్తం విమలమతులమద్వైతమ్ ।
 అహమర్థ ఇతి విదిత్వా తద్వ్యతిరిక్తం న కల్పయేత్కించత్ ॥ ౯౧॥
 యద్వత్పుఖదుఃఖానామవయవభేదాదనేకతా దేహా ।
 తద్వదిహాసతి భేదేఽప్యనుభవవైవిధ్యమాత్మనామేషామ్ ॥ ౯౨॥
 కిమిదం కిమస్య రూపం కథమిదమాసీదముష్య కో హేతుః ।

ఇతి న కదాపి విచిన్త్యం చిన్త్యం మాయేతి ధీమతా విశ్వమ్ ॥ ౯౩॥

దన్తిని దారువికారే దారు తిరోభవతి సోఽపి తత్రైవ ।

జగతి తథా పరమాత్మా పరమాత్మన్యపి జగత్తిరోధత్తే ॥ ౯౪॥

ఆత్మమయే మహతి పఠే వివిధజగచ్ఛిత్రమాత్మనా లిఖితమ్ ।

స్వయమేవ కేవలమసౌ పశ్యన్ప్రముదం ప్రయాతి పరమాత్మా ॥ ౯౫॥

చిన్మాత్రమమలమక్షయమద్వయమానన్దమనుభవారూఢమ్ ।

బ్రహ్మైవాస్తి తదన్యన్న కిమప్యస్తీతి నిశ్చయో విదుషామ్ ॥ ౯౬॥

వ్యవహారస్య దశేయం విద్యావిద్యేతి భేదపరిభాషా ।

నాన్యైవ తత్త్వద్వైతా తత్త్వం బ్రహ్మైవ నాన్యదస్త్వస్మాత్ ॥ ౯౭॥

అస్త్వన్యదితి మతం చేత్తదపి బ్రహ్మైతదస్తితారూపమ్ ।

వ్యతిరిక్తమస్తితాయా నాస్తితయా శూన్యమేవ తత్సిద్ధమ్ ॥ ౯౮॥

తత్త్వావబోధశక్త్యా సుస్థితయా బాధితాపి సా మాయా ।

ఆదేహపాతమేషామాభ్యాత్మాత్మానమపి నిజం విదుషామ్ ॥ ౯౯॥

ఏష విశేషో విదుషాం పశ్యన్తోఽపి ప్రపంచసంసారమ్ ।

పుథగాత్మనో న కిచ్ఛేత్పశ్యేయుః సకలనిగమనిరీతాత్ ॥ ౧౦౦॥

కిం చిన్త్యం కిమచిన్త్యం కిం కథనీయం కిమప్యకథనీయమ్ ।

కిం కృత్యం కిమకృత్యం నిఖిలం బ్రహ్మైతి జానతాం విదుషామ్ ॥ ౧౦౧॥

నిఖిలం దృశ్యవిశేషం దృగ్రూపత్వేన పశ్యతాం విదుషామ్ ।

బద్ధో నాపి న ముక్తిర్న పరాత్మత్వం న చాపి జీవత్వమ్ ॥ ౧౦౨॥

అసక్పదనుచిన్తితానామవ్యాహతతరనిజోపదేశానామ్ ।

ప్రామాణ్యపరమసీమ్నాం నిగమనమిదమేవ నిఖిలనిగమానామ్ ॥ ౧౦౩॥

ఇతి బోధితః స గురుణా శిష్యో హృష్టః ప్రణమ్య తం పదయోః ।

స్వానుభవసిద్ధమర్థం స్వయమేవాన్తర్విచారయామాస ॥ ౧౦౪॥

అజరోఽహమక్షరోఽహం ప్రాజ్ఞోఽహం ప్రత్యగాత్మబోధోఽహమ్ ।

పరమానన్దమయోఽహం పరమశివోఽహం భవామి పరిపూర్ణః ॥ ౧౦౫॥

ఆద్యోఽహమాత్మభాజామాత్మానన్దానుభూతిరసికోఽహమ్ ।

ఆబాలగోపమఖిలైరహమిత్యనుభూయమానమహిమాహమ్ ॥ ౧౦౬॥

ఇహపరసుఖవిముఖోఽహం నిజసుఖబోధానుభూతిభరితోఽహమ్ ।
 ఇతిమతిదూరతరోఽహం భావేతరసుఖనిషక్తచిత్తోఽహమ్ ॥ ౧౦౭ ॥
 ఈశోఽహమీశ్వరాణామీర్ష్యాద్వేషానుషజ్గరహితోఽహమ్ ।
 ఈక్షణవిషయమతీనామీప్పితపురుషార్థసాధనపరోఽహమ్ ॥ ౧౦౮ ॥
 ఉదయోఽహమేవ జగతాముపనిషదుద్యానకృతవిహరోఽహమ్ ।
 ఉద్వేలశోకసాగరబాడబముఖహవ్యవాహనార్చిరహమ్ ॥ ౧౦౯ ॥
 ఊర్జస్వలనిజవిభవైరూర్ధ్వమధస్తిర్యగశ్చువానోఽహమ్ ।
 ఊహాపోహవిచారైరురరీకృతవత్ప్రతీయమానోఽహమ్ ॥ ౧౧౦ ॥
 ఋషిరహమృష్యగణోఽహం దృష్టిరహం దృశ్యమానమహమేవ ।
 ఋద్ధిరహం వృద్ధిరహం తృప్తిరహం తృప్తిదీపదీప్తిరహమ్ ॥ ౧౧౧ ॥
 ఏకోఽహమేతదీదృశమేవమితిస్ఫురితభేదరహితోఽహమ్ ।
 ఏష్టవ్యోఽహమనీహారస్తః సుకృతానుభూతిభూతోఽహమ్ ॥ ౧౧౨ ॥
 ఐక్యావభాసకోఽహం వాక్యపరిజ్ఞానపావనమతీనామ్ ।
 ఐశమహమేవ తత్త్వం వైశతమఃప్రాయమోహమిహిరోఽహమ్ ॥ ౧౧౩ ॥
 ఓజోఽహమోషధీనామోతప్రోతాయమానభువనోఽహమ్ ।
 ఓఙ్కారసారసోల్లసదాత్మసుఖామోదమత్తభృజ్జోఽహమ్ ॥ ౧౧౪ ॥
 ఔషధమహమశుభానామౌపాధికధర్మజాలరహితోఽహమ్ ।
 ఔదార్యాతిశయోఽహం వివిధచతుర్వర్గవితరణపరోఽహమ్ ॥ ౧౧౫ ॥
 అఙ్కుశమహమఖిలానాం మహత్తయా మత్తవారణేన్ద్రాణామ్ ।
 అమ్బరరిమవ విమలోఽహం శమ్భరరిపుజాతవికృతిరహితోఽహమ్ ॥ ౧౧౬ ॥
 అస్తవికల్పమతీనామస్థలదుపదేశగమ్యమానోఽహమ్ ।
 అస్థిరసుఖవిముఖోఽహం సుస్థిరసుఖబోధసమ్పదుచితోఽహమ్ ॥ ౧౧౭ ॥
 కరుణారసభరితోఽహం కబలితకమలాసనాదిలోకోఽహమ్ ।
 కలుషాకృతివిధురోఽహం కల్మషసుకృతోపలేపరహితోఽహమ్ ॥ ౧౧౮ ॥
 ఖానామగోచరోఽహం ఖాతీతోఽహం ఖపుష్పభవగోఽహమ్ ।
 ఖలజనదురాసదోఽహం ఖణ్ణజ్ఞానాపనోదనపరోఽహమ్ ॥ ౧౧౯ ॥
 గలితద్వైతకథోఽహం దేహీభవదఖిలమూలహృదయోఽహమ్ ।
 గస్తవ్యోఽహమనీహార్గత్యాగతిరహితపూర్ణబోధోఽహమ్ ॥ ౧౨౦ ॥

ఘనతరవిమోహతిమిరప్రకరప్రధ్వంసభానునికరోఽహమ్ ।
 ఘటికావాసరరజసివత్సరయుగకల్పకాలభేదోఽహమ్ ॥ ౧౨౧॥
 చరదచరదాత్మకోఽహం చతురమతిశ్లాఘనీయచరితోఽహమ్ ।
 చపలజనదుర్గమోఽహం చఞ్చలభవజలధిపారదేశోఽహమ్ ॥ ౧౨౨॥
 ఛన్దఃసిన్ధునిగూఢజ్ఞానసుఖాస్వాదమోదమానోఽహమ్ ।
 ఛలపదవిహితమతీనాం ఛన్నోఽహం శాన్తిమార్గగమ్యోఽహమ్ ॥ ౧౨౩॥
 జలజాననాదిగోచరపఞ్చమహాభూతమూలభూతోఽహమ్ ।
 జగదానన్దకరోఽహం జన్మజరామరణరోగరహితోఽహమ్ ॥ ౧౨౪॥
 రుక్మిణిపంజ్కృతిశిష్టోతబృంహితముఖవివిధనాదభేదోఽహమ్ ।
 రుటిఘటితాత్మవేదనదీపపరిస్ఫురితహృదయభవనోఽహమ్ ॥ ౧౨౫॥
 జ్ఞానమహం జ్ఞేయమహం జ్ఞాతాహం జ్ఞానసాధనగణోఽహమ్ ।
 జ్ఞాతృజ్ఞానజ్ఞేయవినాకృతమస్తిత్యమాత్రమేవాహమ్ ॥ ౧౨౬॥
 తత్త్వాతీతపదోఽహం తనురహమస్మీతి భావరహితోఽహమ్ ।
 తామసదురధిగమోఽహం తత్త్వమ్పదబోధబోధ్యహృదయోఽహమ్ ॥ ౧౨౭॥
 దైవతదైత్యనిశాచరమానవతిర్యక్మహీధరాదిరహమ్ ।
 దేహేన్ద్రియరహితోఽహం దక్షిణపూర్వాదిదిగ్విభాగోఽహమ్ ॥ ౧౨౮॥
 ధర్మాధర్మమయోఽహం ధర్మాధర్మాదిబన్ధరహితోఽహమ్ ।
 ధార్మికజనసులభోఽహం ధన్యోఽహం ధాతురాదిభూతోఽహమ్ ॥ ౧౨౯॥
 నామాదివిరహితోఽహం నరకస్వర్గాపవర్గరహితోఽహమ్ ।
 నాదాస్తవేదితోఽహం నానావిధనిఖిలనిగమసారోఽహమ్ ॥ ౧౩౦॥
 పరజీవభేదబాధకపరమార్థజ్ఞానశుద్ధచిత్తోఽహమ్ ।
 ప్రకృతిరహం వికృతిరహం పరిణతిరహమస్మి భాగధేయానామ్ ॥ ౧౩౧॥
 ఫణధరభూధరవారణవిగ్రహవిధృతప్రపఞ్చసారోఽహమ్ ।
 ఫాలతలోదితలోచనపావకపరిభూతపఞ్చబాణోఽహమ్ ॥ ౧౩౨॥
 బద్ధో భవామి నాహం బద్ధాన్ముక్తస్తథాపి వైవాహమ్ ।
 బోధ్యో భవామి నాహం బోధోఽహం వైవ బోధకో నాహమ్ ॥ ౧౩౩॥

భక్తిరహం భజనమహం భుక్తిరహం భుక్తిముక్తిరహమేవ ।
 భూతానుశాసనోఽహం భూతభవద్భవ్యమూలభూతోఽహమ్ ॥ ౧౩౪॥
 మాన్యోఽహమస్మి మహతాం మన్దమతీనామమాననీయోఽహమ్ ।
 మదరాగమానమోహితమానసదుర్వాసనాదురాపోఽహమ్ ॥ ౧౩౫॥
 యజనయజమానయాజకయాగమయోఽహం యమాదిరహితోఽహమ్ ।
 యమవరుణయక్షవాసవరాక్షసమరుదీశవహ్నిరూపోఽహమ్ ॥ ౧౩౬॥
 రక్షావిధానశిక్షాపీక్షితలీలావలోకమహిమాహమ్ ।
 రజనీదివసవిరామస్ఫురదనుభూతిప్రమాణసిద్ధోఽహమ్ ॥ ౧౩౭॥
 లక్షణలక్ష్యమయోఽహం లాక్షణికోఽహం లయాదిరహితోఽహమ్ ।
 లాభాలాభమయోఽహం లబ్ధవ్యానామలభ్యమానోఽహమ్ ॥ ౧౩౮॥
 వర్ణాశ్రమరహితోఽహం వర్ణమయోఽహం వరేణ్యగణ్యోఽహమ్ ।
 వాచామగోచరోఽహం వచసామర్థేన గమ్యమానోఽహమ్ ॥ ౧౩౯॥
 శమదమవిరహితమనసాం శాస్త్రశతైరప్యగమ్యమానోఽహమ్ ।
 శరణమహమేవ విదుషాం శకలీకృతవివిధసంశయగణోఽహమ్ ॥ ౧౪౦॥
 షడ్భావవిరహితోఽహం షడ్గుణరహితోఽహమహితరహితోఽహమ్ ।
 షట్కోశవిరహితోఽహం షట్ త్రింశత్తత్త్వజాలరహితోఽహమ్ ॥ ౧౪౧॥
 సంవిత్సుఖాత్మకోఽహం సమాధిసజ్గుల్పకల్పవృక్షోఽహమ్ ।
 సంసారవిరహితోఽహం సాక్షాత్కారోఽహమాత్మవిద్యాయాః ॥ ౧౪౨॥
 హవ్యమహం కవ్యమహం హేయోపాదేయభావశూన్యోఽహమ్ ।
 హరిరహమస్మి హరోఽహం విధిరహమేవాస్మి కారణం తేషామ్ ॥ ౧౪౩॥
 జాలితకలుషభయోఽహం క్షపితభవక్లేశజాలహృదయోఽహమ్ ।
 జ్ఞాంతాద్యక్షరసుఘటితవివిధవ్యవహారమూలమహమేవ ॥ ౧౪౪॥
 బహుభిః కిమేభిరుక్తైరహమేవేదం చరాచరం విశ్వమ్ ।
 శికరఫనతరణ్ణాః సిన్ధోరపరాణి న ఖలు వస్తూని ॥ ౧౪౫॥
 శరణం న భవతి జననీ న పితా న సుతా న సోదరా నాన్యే ।
 పరమం శరణమిదం స్యాచ్ఛరణం మమ మూర్ధ్ని దేశికన్యస్తమ్ ॥ ౧౪౬॥
 ఆస్తే దేశికచరణం నిరవధిరాస్తే తదీక్షణే కరుణా ।
 ఆస్తే కిమపి తదుక్తం కిమతః పరమస్తి జన్మసాఫల్యమ్ ॥ ౧౪౭॥

కారుణ్యసారసాన్ద్యాః కాఙ్క్షితవరదానకల్పకవిశేషాః ।
శ్రీగురువరణకటాక్షాః శిశిరాః శమయన్తి చిత్తసన్తాపమ్ ॥ ౧౪౮॥
కబలితవజ్రులచేతోగురుతరమణ్ణూకజాతపరితోషా ।
శేతే హృదయగుహాయాం చిరతరమేకైవ చిన్మయా భుజగీ ॥ ౧౪౯॥
మయి సుఖబోధపయోధౌ మహతి బ్రహ్మణ్ణబుద్ధుదసహస్రమ్ ।
మాయామయేన మరుతా భూత్వా భూత్వా ముహుస్తిరోధతే ॥ ౧౫౦॥
గురుకరుణయైవ నావా ప్రాక్తనభాగ్యానుకూలమారుతయా ।
దుఃసహదుఃఖతరజైస్త్రుజ్ఞః సంసారసాగరస్తిరః ॥ ౧౫౧॥
సతి తమసి మోహరూపే విశ్వమపశ్యం తదేతదిత్యఖిలమ్ ।
ఉదితవతి బోధభానౌ కిమపి న పశ్యామి కిం నివదం చిత్తమ్ ॥ ౧౫౨॥
ఇత్యాత్మబోధలాభం ముహురనుచిన్త్య ప్రమోదమానేన ।
ప్రారభ్యకర్మణోఽస్తే పరం పదం ప్రాప్యతే హి కైవల్యమ్ ॥ ౧౫౩॥
మోహాన్ధకారహరణం సంసారోద్వేలసాగరోత్తరణమ్ ।
స్వాత్మనిరూపణమేతత్ప్రకరణమన్తర్విచిన్త్యతాం సద్భిః ॥ ౧౫౪॥
ఇతి శ్రీమత్పరమహంసపరివ్రాజకాచార్యస్య
శ్రీగోవిన్దభగవత్పూజ్యపాదశిష్యస్య
శ్రీమచ్ఛంకరభగవతః కృతౌ
స్వాత్మనిరూపణం సమూర్ణమ్ ॥

Encoded by Geoffrey Leroy

Proofread by Geoffrey Leroy

—o—o—o—
Svatmanirupanam

pdf was typeset on March 8, 2025

—o—o—o—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

